

AI và chiến lược chuyển đổi số báo chí Việt Nam - con đường sống còn

08:43 25/06/2025

Trong khuôn khổ Hội Báo toàn quốc năm 2025, phiên thảo luận chuyên đề “Trí tuệ nhân tạo và chiến lược chuyển đổi số của các tòa soạn báo chí Việt Nam” đã đặt ra nhiều vấn đề cấp thiết về mô hình tòa soạn trong kỷ nguyên số.

Tại đây, các chuyên gia, nhà báo và lãnh đạo cơ quan truyền thông cùng khẳng định: AI không chỉ là công cụ hỗ trợ sản xuất nội dung, mà phải được tích hợp trong chiến lược phát triển toàn diện và dài hạn của mỗi cơ quan báo chí.

Sự kiện nằm trong chuỗi hoạt động kỷ niệm 100 năm Ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam (21/6/1925 - 21/6/2025), với sự đồng hành của nhiều tập đoàn, doanh nghiệp lớn như: Tập đoàn Công nghiệp - Viễn thông Quân đội (Viettel), Tập đoàn Xăng dầu Việt Nam (Petrolimex), Tập đoàn KN Holdings, Tập đoàn Sun Group, Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN), Công ty TNHH Thương mại Dịch vụ Tân Hiệp Phát, Ngân hàng Lộc Phát Việt Nam (LPBank)...

Phiên thảo luận thu hút sự quan tâm đông đảo từ giới làm nghề, chuyên gia công nghệ, truyền thông và độc giả, cho thấy chuyển đổi số báo chí không còn là một lựa chọn, mà là điều kiện sống còn trong bối cảnh AI đang thay đổi hành vi tiếp nhận và phân phối thông tin toàn cầu.

Ứng dụng AI đang gia tăng nhưng thiếu chiều sâu

Phát biểu khai mạc phiên thảo luận, ThS. Đào Trung Thành - Phó Viện trưởng Viện Blockchain và Trí tuệ nhân tạo (ABAIL), nhấn mạnh rằng: “Chuyển đổi số không còn là một tùy chọn, mà là điều kiện sống còn cho các tòa soạn báo chí trong kỷ nguyên công nghệ”.

Tuy nhiên, theo ông Nguyễn Quang Đồng - Viện trưởng Viện Nghiên cứu Chính sách và Phát triển Truyền thông (IPS), dù tỷ lệ cơ quan báo chí đã và đang ứng dụng AI hoặc có kế hoạch ứng dụng tăng lên hơn 60% (gấp đôi so với năm 2023), phần lớn vẫn chỉ dừng lại ở các khâu kỹ thuật như gợi ý tiêu đề, kiểm tra lỗi chính tả, tóm tắt nội dung, tạo ảnh hoặc dịch thuật.

“Báo chí đang đặt sai trọng tâm trong việc ứng dụng AI. Chúng ta quá tập trung vào công cụ, trong khi bỏ quên quy trình, dữ liệu và chiến lược tổ chức” - ông Đồng nhận định.

Cũng theo ông Đồng, có ba rào cản lớn khiến AI chưa phát huy hiệu quả tại các tòa soạn Việt Nam đó là, đặt sai trọng tâm ứng dụng AI (quá chú trọng công cụ, ít quan tâm quy trình); thiếu chiến lược và tiếp cận tổng thể ở cấp độ tổ chức; thiếu nguồn lực tài chính, nhân sự chuyên trách. Vì vậy, các cơ quan báo chí cần tiếp cận AI một cách tổng thể và có chiến lược.

“Các tòa soạn cần có chiến lược ứng dụng tổng thể, chiến lược đầu tư công nghệ, và chính sách nội bộ rõ ràng”, chuyên gia nhấn mạnh.

Viện trưởng Viện Nghiên cứu Chính sách và Phát triển Truyền thông cũng lưu ý đến vấn đề quản lý rủi ro và đạo đức trong việc sử dụng AI. Ông Đồng nhấn mạnh sự cần thiết của việc Hội Nhà báo Việt Nam ban hành một bộ quy tắc sử dụng AI có trách nhiệm chung cho toàn ngành.

Làm chủ công nghệ - chìa khóa phát triển bền vững

Chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn từ một tòa soạn đã đi trước trong quá trình này, ông Đào Quang Bình - Tổng Thư ký tòa soạn VnEconomy cho biết, đơn vị đã xây dựng hệ thống CMS tích hợp AI do Hemera phát triển, đồng thời phát triển các mô hình AI nội bộ, không phụ thuộc vào nền tảng bên ngoài như ChatGPT.

“Mọi nội dung AI tạo ra đều dựa trên dữ liệu nội bộ đã được kiểm duyệt, nhờ đó đảm bảo phong cách, lập trường và tránh được rủi ro tin giả” - ông Bình nói. Ngoài ra, VnEconomy cũng triển khai hệ thống Askonomy - một công cụ AI bản địa hóa có thể xử lý nội dung với độ chính xác lên đến 95% trong thời gian chỉ vài giây, giúp giảm tải cho biên tập viên mà vẫn đảm bảo tính kiểm soát và bản sắc tòa soạn.

Ở góc độ bản quyền, các chuyên gia đề xuất sử dụng kết hợp AI với công nghệ mã hóa dữ liệu, watermark và quản lý bản quyền số (DRM) để bảo vệ nội dung báo chí trong môi trường số.

Không phải “trang sức”, mà là công cụ vận hành chiến lược

Phiên thảo luận mở thu hút sự quan tâm lớn của các nhà báo và độc giả trẻ. Tại đây, ông Lê Anh Dũng, Giám đốc Công nghệ Got It Vietnam nhấn mạnh: “AI không phải món trang sức để trưng bày. Nó là công cụ vận hành chiến lược. Nếu không dùng đúng, sẽ thành gánh nặng”.

Trong khi đó, ông Nguyễn Anh Tuấn, nhà sáng lập Baomoi.com lưu ý rằng, AI nên được tích hợp vào quy trình phân phối nội dung và phân tích hành vi người dùng. Điều này không chỉ giúp tăng độ gắn kết với độc giả trẻ, mà còn là điều kiện để báo chí duy trì sức cạnh tranh trên môi trường mạng.

Các chuyên gia cùng kêu gọi sự ra đời của một bộ quy tắc sử dụng AI trong báo chí Việt Nam, được xây dựng bởi Hội Nhà báo Việt Nam, nhằm đảm bảo ứng dụng AI có trách nhiệm, minh bạch và tôn trọng đạo đức nghề nghiệp.

“AI có thể là cánh tay nối dài, nhưng trung tâm vẫn là con người, là nhà báo với bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức nghề nghiệp và khả năng nhận định đúng - sai”, ông Nguyễn Quang Đồng nhấn mạnh.

Trong bối cảnh độc giả thay đổi hành vi tiếp cận thông tin, mô hình kinh doanh báo chí cũng cần được định hình lại. Việc chuyển đổi số thành công không chỉ là đưa công nghệ vào tòa soạn, mà còn là hành trình chiến lược lấy giá trị cốt lõi của nghề báo làm trung tâm.

Minh Anh (t/h)